

Razılaşdırılıb:

Azərbaycan Respublikası
Mərkəzi Bankının
Baş direktoru

Ziya Əliyev

İmza

Tarix: 20 iyun 2022-ci il

Təsdiq edilmişdir:

“Xalq Sığorta” ASC-nin
İdarə Heyətinin Sədri

Rəşad Kurbanov

İmza

Tarix: 20 iyun 2022-ci il

MƏSULİYYƏT SİĞORTASI QAYDALARI

Bakı 2022

MÜNDƏRİCAT

Ümumi anlayışlar

Xüsusi anlayışlar

Maddə 1. Sığorta sinifi

Maddə 2. Sığorta predmeti

Maddə 3. Sığorta obyektı

Maddə 4. Sığorta məbləği

Maddə 5. Sığorta təminat

Bölmə A – İŞƏ GÖTÜRƏNİN MƏSULİYYƏT SİĞORTASI

Bölmə B – ÜÇÜNCÜ ŞƏXSLƏR QARŞISINDA MƏSULİYYƏT SİĞORTASI

Bölmə C – MƏHSULA GÖRƏ MƏSULİYYƏT SİĞORTASI

Bölmə D – PEŞƏ MƏSULİYYƏTİ SİĞORTASI

Maddə 6. Ümumi istisnalar

Maddə 7. Sığorta müqaviləsi

Maddə 8. Sığorta haqqı

Maddə 9. Sığorta ərazisi

Maddə 10. Sığorta müddəti

Maddə 11. Azadolma məbləği və/və ya gözləmə müddəti

Maddə 12. Riskin dərəcəsinin dəyişməsi

Maddə 13. Şərikli sığorta

Maddə 14. Sığorta müqaviləsinə əlavə və dəyişikliklərin edilməsi

Maddə 15. Sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi

Maddə 16. Tərəflərin hüquq və vəzifələri

Maddə 17. Zərərin müəyyən edilməsi və sığorta ödənişinin verilməsi

Maddə 18. Subroqasiya

Maddə 19. Ödənişdən imtınanın əsasları

Maddə 20. Valyuta barəsində qeyd-şərt

Maddə 21. Sığorta məbləğinin sığorta ödənişinə uyğun olaraq azalması

Maddə 22. Tərəflərin məsuliyyəti

Maddə 23. İş sirlərinin gizli saxlanması

Maddə 24. Mübahisələrin həlli qaydası

Bu qaydalar “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 50-ci fəslinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ümumi anlayışlar

Əgər qaydaların məzmununda başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu qaydalarda istifadə olunan termin və ifadələr aşağıdakı mənaları daşıyır:

Sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığortaçı - sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

Sığorta olunan - sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeləri sığortalanan şəxs;

Faydalanan şəxs - Sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişi verilməli olan şəxs;

Sığorta müqaviləsində Faydalanan şəxs qismində başqa şəxs nəzərdə tutulmamışdırsa, Sığortalı və (və ya) Sığorta olunan Faydalanan şəxs sayılır;

Aktuari - qanunvericiliyə uyğun olaraq iqtisadi-riyazi hesablamalar aparmaqla sığorta haqlarının hesablanması əsaslarını müəyyən edən, həmçinin sığorta ehtiyatlarını hesablayan mütəxəssis;

Sığorta hadisəsi - qanunvericiliyə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin sığortalıya, sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan hal;

Sığorta məbləği – sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin qanunvericilik, yaxud müqavilə ilə müəyyənləşdirilmiş məbləğlə ifadə olunan son həddi;

Sığorta tələbi - sığorta hadisəsi baş verdikdə sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya öz vəzifələrini qanunvericiliyə və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq icra etməsi barədə müraciəti;

Sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə, qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

Sığorta obyekt – üçüncü şəxslərin qanunazidd olmayan hər hansı əmlak mənafeyi;

Sığorta predmeti – üçüncü şəxslərin ölümü, bədən xəsarəti və ya əmlakına dəyən zərər, həmçinin öz işçilərinin yalnız ölümünə və bədən xəsarətinə görə Sığortalının qanunvericiliyə əsasən ödəməli olduğu pul məbləğləri;

Sığorta marağı - sığorta marağı sığorta hadisəsinin baş verəcəyi təqdirdə sığortalının maliyyə itkisinə məruz qalması ehtimalı ilə şərtlənən və onun sığorta obyektini sığorta etdirmək hüququnun əsaslandığı mənafeidir;

Sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləği;

Sığorta riski və ya risk - sığorta obyektinə bağlı itkilərin və ya zərərlərin yaranmasına səbəb olan hadisənin baş verməsi və ya halın yaranması ehtimalı, həmçinin bu ehtimala qarşı sığortaçının üzərinə gətirdiyü öhdəlik;

Sığorta tarifi – sığorta haqqının hesablanması üçün aktuari hesablamalarına əsasən müəyyən edilən faiz dərəcəsi;

Sığorta müqaviləsi - sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılaşdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşma;

Sığorta şəhadətnaməsi - sığorta müqaviləsinin bağlanması faktını təsdiq edən, sığortaçı tərəfindən sığortalıya və (və ya) sığorta olunana verilən sənəd;

Sığortanın müddəti – sığorta risklərinin təminatda hesab olunduğu müddət;

Azadolma məbləği – azadolma məbləği, sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir;

Gözləmə müddəti - gözləmə müddəti, sığorta hadisəsi nəticəsində həmin müddət ərzində yaranan itkilərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir;

Əhəmiyyətli hallar – sığortaçının müqavilədən imtina etmək və ya onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən hallar əhəmiyyətli sayılır;

Sığortanın ərazisi – sığorta obyektinin sığortalanmış hesab olunduğu müəyyən ərazi həddləri.

Xüsusi anlayışlar:

Bədən xəsarəti – bədən xəsarəti dedikdə, psixi zədələnmə, psixi sarsıntı və şok da daxil olmaqla, ölüm, xəsarət, xəstəlik və ya bu cür xəsarət nəticəsində ölüm və ya xəstəlik başa düşülür;

Biznes fəaliyyəti - sığortalının şəhadətnamədə göstərilən biznes fəaliyyəti, o cümlədən, aşağıdakılar başa düşülür:

- sığortalının binalarına sahiblik, onların təmiri və baxımı;
- işçilər üçün bufet, sosial, idman və xeyriyyə təşkilatlarının təminatı və idarə edilməsi;
- yanğın, ilkin yardım, tibbi, təhlükəsizlik və təcili yardım xidmətlərinin təmin edilməsi;
- sığortalının razılığı ilə İşçinin sığortalının direktoru, partnyoru və ya yüksək səviyyəli rəsmisi üçün gördüyü şəxsi iş.

İşçi - biznes fəaliyyətini həyata keçirərkən və bununla bağlı olaraq, sığortalının rəhbərliyi və nəzarəti altında olan və işləyən aşağıdakı şəxslər başa düşülür:

- sığortalı ilə əmək və ya xidmət müqaviləsi bağlamış hər hansı şəxs;
- hər hansı usta və ya sadəcə fəhlə, podratçı və ya onların göndərdiyi şəxs;
- hər hansı özü-özünün işəgötürəni olan şəxs;
- iş təcrübəsi keçən və ya buna oxşar vəziyyətdə olan hər hansı şəxs.

Maliyyə itkiləri – maliyyə (pul) və ya iqtisadi itki.

Əmlak zərəri – real əmlaka dəyən, itki və ya ziyanıdır.

Hüquqi xərclər – sığorta hadisəsi nəticəsində sığortalıya qarşı irəli sürülən iddiaların araşdırılması və müdafiəsi üçün sığortaçının razılığı ilə sığortalı tərəfindən çəkilən zəruri xərclər.

Məhkəmə işi - məhkəmə çəkişməsi, arbitraj, vasitəçilik, məhkəmə qərarı və ya mübahisə həllinin digər vasitəsi başa düşülür.

Dənizdə iş:

- gedib gəlmək məqsədilə daşıma vasitəsindən quruya enənədək daşıma vasitəsinə minmə;
- dənizdəki hər hansı struktur, platforma, qurğu və ya yaşama gəmisi arasında tranzit;
- dənizdəki hər hansı strukturda, platformada, qurğuda və ya yaşama gəmisində iş.

İstehlakçı – malları, işləri və xidmətləri sifariş verən və ya mallardan, işlərin nəticələrindən və xidmətlərdən istifadə (istehlak) edən istənilən hüquqi-təşkilati mülkiyyət formasına malik hüquqi və ya fiziki şəxs.

İstehsalçı – istehlakçılara satılması üçün nəzərdə tutulan malları (məhsulları) istehsal edən istənilən hüquqi-təşkilati mülkiyyət formasına malik hüquqi və ya fiziki şəxs.

İcraçı – əvəzli müqavilə üzrə istehlakçı üçün işləri icra edən və ya xidmətlər göstərən istənilən hüquqi-təşkilati mülkiyyət formasına malik hüquqi və ya fiziki şəxs.

Satıcı – alqı-satqı müqaviləsi üzrə malları realizə edən istənilən hüquqi-təşkilati mülkiyyət formasına malik hüquqi və ya fiziki şəxs.

Mal - alqı-satqı müqaviləsi üzrə tələbatlarının ödənilməsi üçün fiziki və hüquqi şəxslərə realizə olunan hazır məhsullar. Xammal, materiallar, komplektləşdirici məhsullar, yarımfabrikatlar və s. mal kimi ancaq alqı-satqı müqaviləsi üzrə istehsalçısı, satıcısı tərəfindən müstəqil əmtəə vahidi kimi realizə edildikdə nəzərdən keçirilə bilərlər.

İş – maddi nəticələri istifadəyə (istehlaka) verilən, sifarişçinin tapşırığı ilə icraçının işi.

Xidmət – icraçının maddi nəticə saxlamayan fəaliyyəti (konsultasiya, tibb, baytar, sanitariya-gigiyena xidmətləri, təhsil, rabitə xidmətləri, rielterlərin, qiymətləndiricilərin, auditorların və digərlərinin xidmətləri, podrat, sığorta, elmi-tədqiqat, təcrübə-konstruktor və texnoloji işlərin icrasına dair, daşınma, nəqliyyat ekspedisiyası, bank əmanəti, bank hesabı, hesablaşma, saxlanma, tapşırıq, komissiya və əmlakın etibarnamə əsasında idarə olunması müqavilələri üzrə göstərilən xidmətlər) nəticəsi istehlakçılar tərəfindən istifadə olunması.

Məhsulun keyfiyyəti – malın (işin, xidmətin) müəyyən edilmiş və ehtimal olunan tələbata və həmçinin təhlükəsizlik tələblərinə cavab vermə qabiliyyəti ilə bağlı keyfiyyətlərinin məcmusu.

Standart – dövlət standartı, sanitariya normaları və qaydaları, inşaat normaları və qaydaları və qanunvericiliyə uyğun olaraq malların, işlərin, xidmətlərin keyfiyyətinə dair tələbləri müəyyən edən digər sənədlər.

Məcburi sertifikatlaşdırma - malın (işin, xidmətin) standartın məcburi tələblərinə uyğunluğunun buna səlahiyyəti olan orqan tərəfindən təsdiq olunması.

Faydalanan şəxslər qarşısında malların, işlərin, xidmətlərin keyfiyyətinə görə məsuliyyət – sığortalının çatışmazlıqlarla icra və realizə etdiyi mallardan, xidmətlərdən, işlərin nəticələrindən zərər çəkən şəxsin istifadə (istehlak) etməsi nəticəsində sığortalının həmin şəxsin həyatına, səhhətinə və ya əmlakına zərər vurməsi nəticəsində ortaya çıxacaq sığortalının qanunvericiliyə əsasən maddi zərəri ödəmək öhdəliyi.

Malın, işin, xidmətin çatışmazlığı – malın (işin, xidmətin) qanunla nəzərdə tutulmuş və ya qanunun müəyyən etdiyi qaydada qəbul edilmiş icbari tələblərə, bu cür malın (işin, xidmətin) nəzərdə tutulduğu istifadə məqsədinə və ya müqavilə bağlanarkən istehlakçının satıcıya (icraçıya) bildirdiyi məqsədlərə və ya mal nümunəyə və ya təsvirə əsasən satıldıqda, nümunəyə və ya təsvirə uyğun olmaması.

Malın (işin, xidmətin) əhəmiyyətli çatışmazlığı – düzəlməz, və ya ölçüyə gəlməyən vaxt sərf etmədən düzəlməyən və ya dəfələrlə aşkar edilən və ya dəf edildikdən sonra təkrar ortaya çıxan çatışmazlıq.

İstifadə müddəti – məhsulun (işin nəticəsinin, xidmətin) təyinatı üzrə təhlükəsiz və səmərəli istifadəsinin mümkün olduğu istehsalçı (icraçı) tərəfindən müəyyən olunmuş və müşayiət edən texniki sənədlərdə göstərilmiş müddət. İstehsalçı (icraçının) müəyyən etdiyi xidmət müddəti olmadıqda, qüvvədə olan qanunvericiliklə müəyyən olunmuş müddət tətbiq olunur.

Zəmanət müddəti - məhsulun (işin nəticəsinin, xidmətin) gizli çatışmazlıqlarının aşkar olunması üçün

istehsalçı (icraçı) tərəfindən müəyyən olunmuş müddət, bu müddət ərzində istehlakçı qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş tələbləri irəli sürə bilər. İstehsalçı (icraçının) müəyyən etdiyi zamanət müddəti olmadıqda, qüvvədə olan qanunvericiliklə müəyyən olunmuş müddət tətbiq olunur. Zamanət müddəti malın istehlakçıya satıldığı (işin, xidmətin nəticəsinin qəbul edildiyi) gündən, bu tarix müəyyən edilə bilmədikdə - istehlakçı üçün malın istehsal olunduğu və ya işin (xidmətin) icrasının bitdiyi gündən başlayır. Əgər mal nümunə üzrə (poçt vasitəsilə) satıldıqda, zamanət müddəti mal istehlakçıya çatdırıldığı tarixdən; mövsümlük məhsullar üçün zamanət müddəti istehlakçı tərəfindən istifadə olunacaq yerin iqlim şəraitindən asılı olaraq, müvafiq mövsümün başladığıqda, başlayır. Malın xüsusi quraşdırılması tələb olunursa, zamanət müddəti onun qoşulduğu və ya quraşdırıldığı gündən etibarən başlayır.

1. Sığorta sinifi

1.1. Bu qaydalar qeyri-həyat sığorta sahəsində, sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan mülki məsuliyyətin sığortası növü üzrə aşağıdakı sığorta siniflərini əhatə edir:

- 1.1.1.** işəgötürənin məsuliyyəti sığortası;
- 1.1.2.** üçüncü şəxslər qarşısında məsuliyyət sığortası;
- 1.1.3.** məhsula görə məsuliyyət sığortası;
- 1.1.4.** peşə məsuliyyəti sığortası.

2. Sığorta predmeti

Bu qaydalara əsasən, sığortalı tərəfindən üçüncü şəxslərin həyatına və ya sağlamlığına xəsarət yetirilməsi, əmlakına zərər vurulması, həmçinin öz işçilərinin yalnız həyatına və ya sağlamlığına xəsarət yetirilməsi nəticəsində yaranan öhdəliklərə görə risklərin sığortalanması sığortanın predmeti hesab olunur.

3. Sığorta obyekti

3.1. Bu qaydalara əsasən sığorta obyekti, sığortalının fiziki şəxslərin sağlamlığına xəsarət yetirməsi və ya fiziki şəxslərin əmlakına, həmçinin hüquqi şəxslərə vurduğu zərərin əvəzinin ödənilməsi ilə bağlı əmlak mənafehidir.

4. Sığorta məbləği

- 4.1.** Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta məbləği sığortalı ilə sığortaçı arasındakı razılığa əsasən müəyyən edilir.
- 4.2.** Sığorta müqaviləsi bağlanarkən hər bir sığorta hadisəsi üzrə sığorta ödənişinin maksimal məbləği (Sığortaçının məsuliyyət hədləri) müəyyən edilir. Bir sığorta hadisəsi üzrə sığorta ödənişi heç bir halda məsuliyyət həddini aşma bilməz.
- 4.3.** Tərəflərin razılığına əsasən, sığorta müqaviləsində məsuliyyət həddi daxilində əmlaka vurulan zərərə, fiziki zərərə, o cümlədən, səhhətə vurulan zərərə və ya ölümə görə ayrı-ayrı maksimal sığorta məbləğləri müəyyən edilə bilər.

5. Sığorta təminatı

5.1. Bu qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqaviləsi üzrə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, sığortaçı, sığortalıya aşağıda qeyd olunanlar üzrə sığorta təminatı verir:

Bölmə A – İŞƏ GÖTÜRƏNİN MƏSULİYYƏT SİĞORTASI

5.1.1. Sığorta predmeti

5.1.1.1. Bu Bölmə üzrə sığorta predmeti işəgötürənin, işçinin əmək funksiyalarını yerinə yetirərkən, sağlamlığına dəyən xəsarət, yaranan xəstəliyi, yaxud ölümü nəticəsində onun əmlak mənafehi ilə bağlı olan xərclərin əvəzinin işçiyə və ya ailəsinə ödənilməsi ilə əlaqədar işəgötürənin öhdəlikləri üzrə sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan işəgötürənin məsuliyyət sığortasıdır.

5.1.2. Sığorta hadisələri

5.1.2.1. Sığorta müddəti ərzində müqavilə ərazisində baş verən və işçinin əsnasında və onun həyata keçirilməsindən irəli gələn işçinin məruz qaldığı təsadüfi bədən xəsarəti nəticəsində sığortalının zərər kimi ödənilməsinə görə hüquqi məsuliyyət daşdığı bütün məbləğlər, o cümlədən iddiaçının xərc və məsrəfləri;

5.1.2.2. (a) bu təminata əsasən, təminatın predmeti ola biləcək təsadüfi bədən xəsarətindən irəli gələn hər hansı məhkəmədəki təhqiqat və ya Məhkəmə işində təmsilçilik üçün hüquqi xidmət haqlarının ödənişi; və (b) bu təminata əsasən iddianın predmetini təşkil edə biləcək hər hansı məsələ ilə bağlı sığortaçının əvvəlcədən razılığı ilə çəkilmiş bütün digər xərc və məsrəflər.

5.1.2.3. Təsadüfi bədən xəsarətlərinə münasibətdə hər hansı iddiaçı və ya bir sıra iddiaçılarla bağlı bu təminata (bu təminatın bütün genişləndirmələri və əlavələri daxil olmaqla) əsasən ödənilməli bütün məbləğlər üzrə sığortaçının məsuliyyəti, şəhadətnamədə müəyyən edilmiş sığorta məbləğini aşmamalıdır. Bu sığorta

məbləği, həm sığortalının ödəmələrə görə məsuliyyət daşdığı iddiaçıların hüquqi xərc və məsrəfləri, həm də sığortaçının əvvəlcədən yazılı razılığı ilə sığortalı tərəfindən çəkilmiş hüquqi xərc və məsrəfləri ehtiva edir.

5.1.2.4. Sığortaçı bu təminatla münasibətdə, təsadüfi bədən xəsarətlərindən irəli gələn təminatın və iddiaçıların xərc və məsrəflərinin ancaq azadolmadan artıq olan məbləği üzrə məsuliyyət daşıyır.

5.1.3. Xüsusi İstisnalar

5.1.3.1. Radioaktiv Çıxılma

Əgər sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, təbiətindən asılı olmayaraq, aşağıdakıların birbaşa və ya dolayı səbəb olduğu və ya təsir etdiyi və ya onlardan irəli gələn hallar:

(a) ionlaşdırıcı radiasiya və ya hər hansı nüvə yanacağı və ya nüvə yanacağının yandırılmasından ortaya çıxan hər hansı nüvə tullantısından yaranan radioaktivlik tərəfindən çirkləndirmə;

(b) hər hansı nüvə birləşməsinin və ya nüvə komponentinin radioaktiv, toksik, partlayıcı və ya digər təhlükəli xüsusiyyətləri. Burada hüquqi məsuliyyət aşağıdakı kimidir:

(c) hər hansı prinsipalın (vəzifəli şəxs) məsuliyyəti;

(d) sığortalının razılaşmaya əsasən üzərinə götürdüyü və bu cür razılaşmanın olmaması halında mövcud olmayacaq məsuliyyət.

5.1.3.2. Peşə Xəstəliyi

Peşə xəstəliyindən, o cümlədən, bununla məhdudlaşmadan asbest, silikoz, pnevmokonioz, bissinoz və/və ya işdə peşə təhlükələri nəticəsində xəstəlikdən irəli gələn hər hansı məsuliyyət.

5.1.3.3. Dənizdə İş

Hər hansı işçinin dənizdə işə cəlb olunduğu əsnada məruz qaldığı təsadüfi bədən xəsarəti. Lakin, şəhadətnamədə dənizdə iş üzrə təminat qeyd olunmuşda, bu istisna tətbiq olunmur.

5.1.3.4. Sosial Müdafiə Subroqasiyası

İşçilər Azərbaycan Respublikasında və ya Azərbaycan Respublikası ərazisindən kənarda olarkən də təminat altında olduqlarında hər hansı digər ölkənin, hər hansı hökumət orqanı tərəfindən tətbiq olunan mövcud əmək qanunlarının pozulmasına görə cərimələr, sosial müdafiə idarəsi tərəfindən irəli sürülmüş subroqasiya iddiaları.

5.1.3.5. Müharibə və Terrorizm

Müharibənin, terrorizmin, müdaxilənin, xarici düşmənin hərəkətinin, düşmənciliklərin (müharibə elan olunub olunmamasından asılı olmayaraq), vətəndaş müharibəsinin, qiyamın, inqilabın, qiyamçı və ya hərbi və ya uzurpasiya (hakimiyyətin bir nəfər, bir qurum və ya bir qrup adam tərəfindən zor gücünə, qanunsuz ələ keçirilməsi) hakimiyyətinin hər hansı nəticələri.

5.1.4. Təminatın genişləndirilməsi

Bu qaydaların bütün müddələrinin şərtlərinə və istisnalarına əsasən təminat aşağıdakı kimi genişləndirilmişdir:

Bu istisnalara əsasən edilmiş bütün ödənişlərin cəmi sığorta məbləğinə əlavə deyil, onun bir hissəsidir; Genişləndirmələrə də müqavilənin şərtinə əsasən azadolma tətbiq olunur.

5.1.5. Məhkəmədə iştiraka görə kompensasiya

Bu təminatla (İşəgötürənin Məsuliyyəti) əsasən, qeyd olunmuş və təminat verilmiş məhkəmə işi ilə əlaqədar, şirkətin konkret yazılı tələbinə əsasən, hər hansı bir İşəgötürənin məhkəmədə şahid qismində iştirak etməsi halında, şirkət sığortalının (işəgötürən) işdə olmadığına görə çəkdiyi bütün ağılabatan xərcləri, iştirakın tələb olunduğu hər bir gün üçün ödəyir.

BÖLMƏ B – ÜÇÜNCÜ ŞƏXSLƏR QARŞISINDA MƏSULİYYƏT SİĞORTASI

5.2.1. Sığorta predmeti

Bu Bölmə üzrə sığorta predmeti, sığortalının, baş vermiş müəyyən hadisə (qəza) nəticəsində, üçüncü şəxslərə dəyən bədən xəsarəti və ya xəstəlik, yaxud onların əmlakına dəyən zərərin əvəzini ödəmək üçün, ortaya çıxan mülki məsuliyyətidir.

5.2.1.1. Sığortaçı baş verən sığorta hadisəsi nəticəsində üçüncü şəxslərin həyatına, sağlamlığına və əmlaklarına dəyən itki və ziyan dəyməsinə görə sığortalının üçüncü şəxslər qarşısında məsuliyyətinə, ona qarşı irəli sürülən iddia və tələblərə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq təminat verir.

5.2.1.2. Sığortalı hüquqi şəxsdirsə, sığortalının işçilərinin, vəzifəli şəxslərinin, həmçinin etibarnamə və vəzifə təlimatlarına əsasən onun adından çıxış edən digər şəxslərin hərəkətləri də sığortalının hərəkətlərinə aid edilir.

5.2.2. Sığorta hadisələri

5.2.2.1. Sığorta müqaviləsi qüvvədə olduğu müddət ərzində və sığortalının və ya məsuliyyət riski sığortalanan şəxsin müvafiq sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilmiş fəaliyyətini həyata keçirməsi ilə bilavasitə bağlı olan hadisə nəticəsində üçüncü şəxslərin həyatına, səhhətinə vurulmuş zərərin və əmlakına vurulmuş real zərərin qanunla müəyyən edilmiş hallarda ödənilməsinə dair məsuliyyət riski sığortalanan şəxsin öhdəliyinin müəyyən edilməsi faktı sığorta hadisəsi hesab edilir.

5.2.2.2. Eyni səbəbdən baş verən itkilər bir sığorta hadisəsi hesab edilir.

5.2.2.3. Sığortalının (məsuliyyət riski sığortalanan şəxsin) bu qaydalardakı və həmçinin konkret sığorta müqaviləsindəki müddəalara, təriflərə və məhdudiyyətlərə riayət etməsi şərtilə, sığortaçı sığorta hadisəsi baş verdikdə, aşağıdakılar üzrə məsuliyyət daşıyır:

- ölümə, əmək qabiliyyətinin itirilməsinə və ya xəsarətə (bədən xəsarətinə) görə üçüncü şəxs və ya onun hüquqi varisi tərəfindən sığortalıya (məsuliyyət riski sığortalanan şəxsə) qarşı irəli sürülən iddialar;
- əmlakın məhv edilməsinə və ya ona zərər vurulmasına görə, üçüncü şəxs tərəfindən sığortalıya qarşı irəli sürülən iddialar;
- sığorta hadisələri üzrə işlərin məhkəmə orqanlarında aparılması xərclərinin ödənilməsi.

5.2.3. Xüsusi İstisnalar

5.2.3.1. Əgər sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıdakıların səbəb olduğu iddia və tələblər sığorta təminatına daxil deyil:

5.2.3.1.1. peşəkar fəaliyyətin həyata keçirilməsi ilə vurulan zərər və bu cür fəaliyyətin nəticəsi olan itkilər;

5.2.3.1.2. ziyarətçilərə, direktorlara, partnyorlara və əməkdaşlara məxsus şəxsi əşyalar (avtonəqliyyat vasitəsi daxil olmaqla);

5.2.3.1.3. sığortalının öz fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvəqqəti tutduğu yerlər, o cümlədən, onlardakı daşınmaz əmlak (icarəyə və lizinqə götürülmüş yerlərdən başqa) xaric, sığortalının, onun əməkdaşlarının və ya nümayəndələrinin mülkiyyətində, sərəncamında, saxlanması və ya idarəsində olan əmlaka vurulmuş zərərlər;

5.2.3.1.4. sığortalının istehsal etdiyi mallara, onun yerinə yetirdiyi işlərə və eyni zamanda onun tapşırığı ilə və ya onun hesabına istehsal olunan mallara və ya yerinə yetirilən işlərə vurulan zərər;

5.2.3.1.5. torpağa, atmosfərə və ya su məkanına tüstünün, buxarın, turşuların, qələvilərin, toksik kimyəvi maddələrin, mayələrin və ya qazların, tullantıların və digər çirkləndirici maddələrin sızması və ya atılması; lakin bu istisna təsadüfi və gözlənilməz xarakterli göstərilən sızmaların və ya atılmaların nəticəsində sığortalının məsuliyyətinin yaranması halında tətbiq olunmur;

5.2.3.1.6. radioaktiv maddələrin, bu cür maddələri ehtiva edən avadanlıq və cihazların və ya ionlaşdırıcı şüanın istənilən mənbəyindən istifadə;

5.2.3.1.7. müqavilə öhdəliklərinin icra olunmaması ilə bağlı hərəkət və ya hərəkətsizlik;

5.2.3.1.8. yüksək təhlükə mənbəyi olan obyektlərin istifadəsi ilə bağlı hərəkətlər. Yüksək təhlükə mənbəyi olan obyektlər dedikdə aşağıdakılar başa düşülür:

- istənilən idarə olunan və ya idarə olunmayan uçan obyektlər;
- istənilən üzən obyektlər;
- avto və dəmir yolu nəqliyyat vasitələri;
- inşaat və kənd təsərrüfatı texnikası;

5.2.3.1.9. sığortalının ailə üzvlərinə (məsuliyyət riski sığortalanan şəxslər) dəyən zərər;

5.2.3.1.10. əmək vəzifələrini yerinə yetirdikləri zaman sığortalının işçilərinə (məsuliyyət riski sığortalanan şəxslər) vurulan zərər;

5.2.3.1.11. mənəvi zərər;

5.2.3.1.12. müqavilə üzrə cərimə sanksiyalarının, zəmanət və ya ona bənzər öhdəliklərin və ya zəmanlik müqavilələri kimi müqavilə öhdəliklərinin icrası çərçivəsində sığortalının (məsuliyyət riski sığortalanan şəxslərin) fəaliyyəti ilə bağlı hərəkətlər;

5.2.3.1.13. cinayət əməlinin əlamətlərini ehtiva edən hərəkətlər;

5.2.3.1.14. sığortalının (məsuliyyət riski sığortalanan şəxslərin) və həmçinin sığortalı ilə əmək münasibətlərində olan şəxslərin vicdansız, dələduz, cinayət və ya qəsdən edilən hərəkətləri;

5.2.3.1.15. səbəbi, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu ərazi və müddət xaricində baş verən hadisə nəticəsində və ya hərbi hərəkətlərin, tətillərin, xalq iğtişaşlarının, fəvqəladə, hərbi və ya xüsusi vəziyyətin daxil olmaqla və ya bununla bağlı soyğunçuluq və ya talançılıq və həmçinin müharibə elan olunub olunmamasında asılı olmayaraq yuxarıda qeyd olunanlara xas istənilən digər hərəkətlərin nəticəsi olan hallar.

Aşağıdakı hər hansı şəxs və ya təşkilat tərəfindən və ya hər hansı şəxs və ya təşkilata qarşı və ya hər hansı şəxs və ya təşkilatla bağlı tələblər:

- sığortalının (məsuliyyət riski sığortalanan şəxslərin) birbaşa və ya dolayı sahibi olduğu və ya sığortalı (məsuliyyət riski sığortalanan şəxslər) tərəfindən nəzarət edilən və ya idarə olunan hər hansı şəxs və ya təşkilat.
- sığortalıya (məsuliyyət riski sığortalanan şəxsə) sahib olan, ona nəzarət edən və ya onu idarə edən hər hansı şəxs və ya təşkilat və ya Sığortalının (məsuliyyət riski sığortalanan şəxsin) kompanyon, məsləhətçi və ya xidmətçisi olduğu hər hansı şəxs və ya təşkilat.

5.2.3.1.16. Aşağıdakılarla birbaşa və ya dolayı şəkildə şərtlənən ekoloji zərərin ödənilməsinə dair tələblər:

- bu cür şəxsin öz fəaliyyətinin zərərli nəticələri barədə bildiyi halda, sığortalının və ya məsuliyyət riski sığortalanan şəxsin adı fəaliyyəti;
- bu cür səlahiyyəti olmayan və ya təlimat, yenidən hazırlanma vaxtını buraxmış və həmçinin onların fəaliyyət qabiliyyətlərini məhdudlaşdıran və ya məhdudlaşdırılmasının səbəbi ola biləcək ruhi xəstəliklərdən, epilepsiyadan və digər xəstəliklərdən əziyyət çəkən işçilərin sığortalının və ya məsuliyyət riski sığortalanan şəxsin fəaliyyətini idarə etməsi;
- normativ müddətdən artıq istismarda olan konstruksiya materiallarının, avadanlığın köhnəlməsi;
- əgər sığorta müqaviləsində (şəhadətnaməsində) sığortaçının yeni (yenilənmiş) avadanlığın istismarı ilə bağlı riski üzərinə götürməsinə dair razılığı birbaşa göstərilməyibsə, yeni avadanlığın və həmçinin əsaslı təmirdən və istismara buraxıldıqdan sonra 18 ay ərzində istifadə olunmuş avadanlığın istismarı.
- ətraf təbii mühitin çirkləndirilməsinin genetik nəticələri;

5.2.3.1.17. heyvanlara sahib olmaqla bağlı hərəkətlər və həmçinin sığortalıya məxsus və ya onun satdığı heyvanların xəstələnməsi nəticəsində üçüncü şəxslərin səhhətinə zərərin vurulması ilə bağlı hərəkətlər.

5.2.3. Sığorta təminatında məhdudiyyətlər

5.2.4.1. Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmursa, aşağıdakılara münasibətdə sığorta təminatı verilmir:

5.2.4.1.1. qəsdən və ya şüurlu hərəkətlər;

5.2.4.1.2. hər hansı bir müqavilənin şərtlərinə və ya xüsusi anlaşmaya əsaslanaraq, sığortalının qanuni məsuliyyət həddini aşması;

5.2.4.1.3. sığorta hadisəsi zamanı, sığortalıya xidmət göstərən və ya əmək müqaviləsi ilə bağlı olan şəxslər, həmçinin sığortalının ailə üzvləri tərəfindən irəli sürülən tələblər

(bu maddəyə görə, sığortalının həyat yoldaşı, valideynləri və onların övladları (sığortalının övladlığa götürdüyü şəxslər və onu övladlığa götürən şəxslər də daxil olmaqla) sığortalı ilə bir yerdə yaşayan qardaş-bacıları, kürəkənləri, gəlinləri və onun himayəsində olan digər qohumları, sığortalının həyat yoldaşının valideynləri və övladları qardaş və bacıları sığortalının ailə üzvü sayılır);

5.2.4.1.4. sığortalı hüquqi şəxsdirsə, onun qeyri-məhdud məsuliyyətli səhmdarları və onların yuxarıda göstərilən ailə üzvləri tərəfindən irəli sürülən tələblər də sığorta təminatına daxil edilmir;

5.2.4.1.5. mühərrikli nəqliyyat vasitələri və onlara qoşulan yedəklər, mühərrikli velosipedlərin (mopedlərin) və hər növ hava nəqliyyat vasitələrini idarə edənlər və ya sahiblərinə qarşı irəli sürülən tələblər;

5.2.4.1.6. məşqlər də daxil olmaqla, avtomobil, motosiklet, velosiped, dəniz nəqliyyat vasitələri ilə bağlı yarışlarda, at, boks, güləş üzrə yarış və müsabiqələrdə iştirak ilə əlaqədar itki və ziyan;

5.2.4.1.7. müharibə, üsyan, iğtişas, tətil və bunların yatırılması və ya qarşısının alınması məqsədilə keçirilən inzibati və ya hərbi tədbirlər;

5.2.4.1.8. zəlzələ, sel, su basması, qar uçqunu, vulkan püskürməsi, partlayış, yanğın, duman, his, buxar, su, çürümə və ya rütubətin nəticəsi;

5.2.4.1.9. üçüncü şəxslərə aid olub sığortalının ailə üzvlərinə, işçilərinə borc, kirayə, mühafizə, təmir, istifadə və ya hər hansı bir başqa məqsəd üçün verilmiş, onların nəzarətləri altında olan mallarla əlaqədar;

5.2.4.1.10. sığortalı, onun işçiləri və yaxud sığortalının adından çıxış etməyə səlahiyyəti olan şəxslər tərəfindən emal və ya istifadə edilən, əşyalara və ya bu əşyalarla funksional əlaqəsi olan texniki cihaz və qurğulara işin qüsurlu aparılması ilə əlaqədar dəyən itki və ziyan;

5.2.4.1.11. sığortalının işçilərinin çalışdıqları bina və əraziyə vurduqları itki və ziyan;

5.2.4.1.12. terrorizm və sabotaj;

5.2.4.1.13. məhsulların satışı və ya tədarükü və həmçinin xidmətlərin göstərilməsi;

5.2.4.1.14. asbest və ya asbest ehtiva edən istənilən materiallardan istifadə ilə bağlı istənilən itkilər, tələblər və ya iddialar;

5.2.4.1.15. məsuliyyətləri eyni müqavilə ilə sığortalanmış sığortalıların bir-birinə qarşı irəli sürdükləri tələblər;

5.2.4.2. bu qaydalarda müəyyən edilmiş hər hansı məhdudiyyət və ya məhdudiyyətlər tərəflərin razılığı ilə sığorta müqaviləsi üzrə sığorta təminatına daxil edilə bilər.

BÖLMƏ C – MƏHSULA GÖRƏ MƏSULİYYƏT SİĞORTASI

5.3.1. Sığorta predmeti

5.3.1.1. Bu bölmə üzrə sığorta predmeti, sığortalının məhsuldan və ya onunla əlaqədar əmələ gələn hər hansı bir bədən xəsarəti, xəstəlik və ya ziyanı görə qanunvericiliklə daşdığı mülki məsuliyyətidir.

5.3.2. Sığorta hadisələri

5.3.2.1. Bu qaydalara əsasən, sığortalının istehsal və realizə etdiyi malın, icra etdiyi işin, göstərdiyi xidmətin çatışmazlığı və ya sığortalının mallar, işlər, xidmətlər haqqında dürüst və ya kafi olmayan məlumat verməsinin səbəb olduğu zərərçəkənin ölümü, səhhətinə və ya əmlakına zərərin vurulmasının sığortalı

tərəfindən ödənilməsi ilə bağlı ortaya çıxmış sığortalının öhdəlikləri üzrə məsuliyyət riski sığortalana bilər.

5.3.2.2. Sığortaçının keyfiyyətinə görə məsuliyyəti üzərinə götürdüyü malları, işlərin, xidmətlərin konkret siyahısı müqavilə bağlanarkən tərəflərin razılığına əsasən müəyyən edilir.

5.3.2.3. Bu qaydalara əsasən, sığorta hadisəsi sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş hadisələrin baş verməsi nəticəsində zərər çəkən şəxslərə (faydagötürənlərə) zərər vurulması nəticəsində ortaya çıxan öhdəliklər üzrə sığortaçının əvvəlcədən verilmiş razılığına əsasən sığortalı tərəfindən tanınan və ya məhkəmə qərarı ilə müəyyən edilən məsuliyyətin yaranma faktıdır.

5.3.2.4. Bu qaydalara əsasən aşağıdakıların nəticəsində məsuliyyətin yaranması sığorta hadisələri hesab edilir:

a) aşağıdakıların səbəb olduğu zərərçəkənlərin ölümü və ya bədən xəsarəti (ölüm, xəsarət, əmək qabiliyyətinin itirilməsi, fiziki əziyyət):

- malların, işlərin, xidmətlərin çatışmazlığı;

- mallar, işlər, xidmətlər və ya onların istehsalçıları, satıcıları və icraçıları və ya onların iş rejimi, məcburi sertifikatlaşdırmanın aparılması, saxlanma şəraiti, daşınması və məhsulun təhlükəsiz istismarı haqqında dürüst və kafi olmayan məlumatın verilməsi.

b) Aşağıdakılar nəticəsində zərərçəkənlərin əmlakına zərər vurulması:

- malların, işlərin, xidmətlərin çatışmazlığı;

- mallar, işlər, xidmətlər və ya onların istehsalçıları, satıcıları və icraçıları və ya onların iş rejimi, məcburi sertifikatlaşdırmanın aparılması, saxlanma şəraiti, daşınması və məhsulun təhlükəsiz istismarı haqqında dürüst və kafi olmayan məlumatın verilməsi.

5.3.2.5. Bu qaydalara əsasən, sığortaçı aşağıdakılara təminat verir:

5.3.2.5.1. zərərçəkənlərin əmlakına vurulmuş zərər (itki, məhv olma, zədələnmə və s.) bağlı itki;

5.3.2.5.2. zərərçəkənlərin ölümü və ya onlara bədən xəsarətinin vurulması nəticəsində ortaya çıxan itki;

5.3.2.5.3. bu cür xərclər sığorta ödənişi məbləği ilə birgə müqavilədə müəyyən olunmuş sığorta məbləğini (sığorta ödənişi həddini) aşmadıqda, sığorta hadisəsi nəticəsində istehlakçılara dəymiş zərərin ödənilməsinə dair işlər üzrə Sığortalının məhkəmə xərcləri.

5.3.2.6. Sığortalının istehsal və realizə etdiyi malın, icra etdiyi işin, göstərdiyi xidmətin çatışmazlığı və ya Sığortalının mallar, işlər, xidmətlər haqqında dürüst və ya kafi olmayan məlumat verməsinin səbəb olduğu zərərçəkənin ölümü, səhhətinə və ya əmlakına zərərin vurulmasının Sığortalı tərəfindən ödənilməsi ilə bağlı ortaya çıxmış, Sığortalının öhdəlikləri üzrə məsuliyyət riskinin sığortalı təminatı.

5.3.2.7. Sığorta ancaq sığorta müqaviləsi qüvvədə olduğu müddət ərzində baş vermiş sığorta hadisələrinə təminat verir. Bununla belə zərər vurma halının bu qaydalara əsasən sığorta hadisəsi hesab edilməsi üçün aşağıdakıların sığorta müddəti çərçivəsində olması zəruridir:

- malların istehsalçılarının və ya satıcılarının məsuliyyəti sığortalandıqda – istehlakçılara realizasiya tarixi;

5.3.2.8. Bu qaydalara əsasən aşağıdakı şərtlərlə sığortalının məsuliyyət riski sığortalana bilməz:

- məhsul təsis olunmuş (kütləvi və ya seriyalarla) istehsalatda istehsal olunduqda və ya malın istehsalçısı müəyyən olunmuş qaydada təsdiq edilmiş əmtəə nişanına malik olduqda. Ayrı-ayrı hallarda tərəflərin razılığına əsasən tək və ya unikal məhsulun keyfiyyətinə görə məsuliyyət sığortalana bilər;

- nüvə partlayışının, radiasiyanın və ya radioaktiv çirklənmənin təsiri;

- pozulmalarının sığorta hadisəsinə səbəb olduğu və ya cinayət kimi tövsiyə edilən, qanunun, qərarların, idarə normativ sənədlərinin, standartların, qaydaların, texniki şərtlərin, təlimatların və digər sənədlərin müddəalarına sığortalının və ya onun işçilərinin (nüməyəndələrinin) riayət etməməsi;

- malların, işlərin, xidmətlərin istehlakçıların qəsdən edilmiş əməlləri. Bu halda ehtimal olunan zərərin baş vermə ehtimalını artıran və bu cür əmələ görə məsuliyyət daşıyan şəxs tərəfindən qəsdən yol verilən (istehlakçıların texniki və ya digər kömək üçün bu sahədə mütəxəssis olmayan şəxslərə müraciət etmələri, texniki cəhətdən mürəkkəb məmulatlarda zavod plomblarının müstəqil şəkildə sökülməsi, komponentlərin müstəqil şəkildə və ya mütəxəssis olmayan şəxslərin köməyi ilə çıxarılması və ya dəyişdirilməsi və s.) hərəkətlər;

- sığortalının sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb-nəticə əlaqəsində olan qəsdən əməllər törətməsi;

- zərərçəkənin mallardan, işin, xidmətin nəticələrindən istifadə və ya onları saxlama və utilizasiyasına dair müəyyən edilmiş qaydaları pozması, mallardan, işin, xidmətin nəticələrindən təyinatları üzrə istifadə etməməsi;

- realizasiyasından əvvəl və ya sığorta müqaviləsi bağlananadək sığortalıya və ya onun işçilərinə (nüməyəndələrinə) məlum olan malların, işlərin, xidmətlərin çatışmazlıqları;

- sığortalının malların, işlərin nəticələrinin geri çağırılması, sığorta hadisəsində ona məlum olan malların (xidmətlərin) təhlükəli xüsusiyyətləri barədə istehlakçıya məlumat vermə öhdəliyini icra etməməsi;

- sığortalanan malların sığortalının anbarlarında səhv şəkildə saxlanması;

- istehlakçının malları, işlərin, xidmətlərin nəticələrinin eksperimental və ya tədqiqat işlərində tətbiq etməsi;

- onlara riayət olunması malların, işlərin nəticələrinin təhlükəsiz istifadəsi üçün zəruridirsə, malların saxlanması, daşınması və utilizasiyasının xüsusi qaydalarının istehlakçılara çatdırılmaması;

- sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalını artıran, sığortaçının aradan qaldırılmalarının zərurətini sığortalıya bildirdiyi sığortaçı tərəfindən aşkar olunmuş amil və halların sığortaçı ilə razılaşdırılmış müddət ərzində aradan qaldırılması üzrə tədbirlərin sığortalı tərəfindən görülməməsi; müvafiq orqanlar tərəfindən verilmiş göstərişlərin

sığortalı tərəfindən icra olunmaması;

- dövlət orqanlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının və ya bu orqanların vəzifəli şəxslərinin qeyri-qanuni hərəkətləri (hərəkətsizliyi), o cümlədən, qeyd olunan orqanlar və vəzifəli şəxslər tərəfindən qanunlara və ya digər hüquqi aktlara uyğun olmayan sənədlərin buraxılması;

- qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş təzminat hədd və məbləğlərindən artıq həcmdə zərərin ödənilməsinə dair istənilən tələblər;

- mallar, işlər, xidmətlər haqqında həqiqətə uyğun olmayan məlumatların, o cümlədən, malların keyfiyyəti, xüsusiyyətləri, texniki göstəriciləri, xidmət (istifadə) müddəti haqqında yanlış məlumatın yayılmasının, həmçinin məhsulun bəyan edilmiş məlumata uyğunsuzluğunun səbəb olduğu zərərin ödənilməsinə dair tələblər və ya iddialar;

- buna səlahiyyəti olmayan və ya təlimatlandırma, yenidən hazırlanma vaxtını keçirmiş və həmçinin psixi pozğunluqlardan, epilepsiyadan və digər xəstəliklərdən əziyyət çəkən şəxslərin istehsalatda (işlərin icrasında, xidmətlərin göstərilməsində) iştirakı;

- sığorta müqaviləsi bağlanarkən müəyyən edildikdə, sığortanın qüvvədə olduğu ərazidən kənarda vurulmuş zərərin ödənilməsinə dair tələblər.

5.3.3. Bu qaydalarla nəzərdə tutulan sığorta aşağıdakılarla bağlı itkilərə təminat vermir:

- torpağa, atmosfərə və ya su mühitinə tüstünün, buxarların, hisin, turşuların, qələvilərin, toksik kimyəvi maddələrin, mayələrin və ya qazların, tullantıların və digər zəhərləyici və çirkləndirici maddələrin sızması və ya atılması, lakin bu istisna sığortalının məsuliyyəti təsadüfi və gözlənilməz xarakter daşıyan qeyd olunan sızma və ya atılmaların nəticəsində yarıdıqda, tətbiq olunmur;

- sığortalanmamış mallar, işlər, xidmətlər üzrə sığortalının üzərinə götürdüyü zəmanət və oxşar öhdəliklər və ya zəmanət müqavilələri üzrə tələblər;

- sığortalıya işləyən şəxslərin əmək müqavilələri ilə nəzərdə tutulmuş öhdəliklərin icrasına zamanı onlara dəymiş zərərin ödənilməsinə dair tələbləri. Lakin, zərər onlara iş vaxtından kənar və vəzifə öhdəliklərinin icrası bağlı olmayaraq dəymişdirsə, bu cür zərər bu qaydaların müddəalarına əsasən ödənilir;

- eyni sığortaçı tərəfindən sığortalanmış Sığortalıların bir-birinə qarşı tələbləri;

- zərərçəkənin, maldan ona məlumat verilmiş və ya ona istehsalçı tərəfindən təqdim olunmuş sənədlərdə göstərilmiş təyinatı üzrə və ya istehsalçının qaydalarına uyğun istifadə etməməsi nəticəsində dəymiş zərər;

- zərərçəkənin mallardan, işin, xidmətin nəticələrindən istifadə zamanı sığortalı tərəfindən xəbərdar edildiyi zəruri ehtiyat tədbirlərinə riayət etməməsi nəticəsində dəymiş zərər;

- zərərçəkənin mallardan, işin, xidmətin nəticələrindən qanunazidd əməllərin törədilməsi üçün istifadə etməsi nəticəsində dəymiş zərər;

- sığortalının məhsulunun istifadəsinin mümkün olmaması, dövrüyyədən çıxarılması, geri çağırılması, yoxlanması, təmir olunması, dəyişdirilməsi, komplektləşdirilməsi, kənarlaşdırılması və ya aradan qaldırılması ilə, o cümlədən, müvafiq dövlət orqanlarının göstərişi ilə bağlı məsrəf və xərclərin vurduğu istənilən zərər - bu cür məhsullar malların, işlərin, xidmətlərin bilinən və ya ehtimal olunan nöqsanı, çatışmazlığı, standartlara uyğunsuzluğu və ya təhlükəli xüsusiyyətləri ilə bağlı bazardan və ya istismardan (istifadədən) geri çağırıldıqda;

- zərərçəkənin realizasiya üçün nəzərdə tutulmamış mallardan, işlərin, xidmətlərin nəticələrindən istifadə etməsi nəticəsində dəymiş zərər;

- xüsusi olaraq hava gəmilərində və kosmik aparatlarda istifadə və ya quraşdırılma üçün təchiz olunmuş və bu cür gəmilərin və ya aparatların naviqasiya və uçuş keyfiyyətlərinə təsir edə bilən məhsulların istifadəsi;

- asbestdən və ya asbest ehtiva edən istənilən materiallardan istifadə;

- sığorta müqaviləsində razılaşdırılmaqla, istisnalar və məhdudiyyətlər sığorta təminatına daxil edilə bilər.

BÖLMƏ D – PEŞƏ MƏSULİYYƏTİ SİĞORTASI

5.4.1. Sığorta predmeti

5.4.1.1. Bu Bölmə üzrə sığorta predmeti, sığortalının işçilərinin öz peşə borclarını yerinə yetirərkən yaranan maliyyə xərclərinə görə sığortalının daşdığı mülki məsuliyyətidir.

5.4.2. Sığorta hadisələri

5.4.2.1. Sığortaçı, yaranan hüquqi məsuliyyət aşağıdakı tələblərə cavab verdikdə, sığortalıya onun hüquqi məsuliyyət daşdığı zərərlərin əvəzini ödəmək üçün (iddiəçinin xərcləri, rüsumları və məsrəfləri daxil olmaqla) müqavilədə göstərilən qaydada sığorta ödənişi verməyi öhdəsinə götürür:

- iddia, təminatə daxil edilən zərərlər üçün olmalıdır (iddiəçinin xərcləri və sığortalının qəbul edilmiş müdafiə xərcləri və məsrəfləri də daxil olmaqla);

- iddia, müqavilə müddəti ərzində ilkin olaraq, sığortalıya qarşı qaldırılmalıdır;

- iddia, sığortalının xidmətçiləri və ya işçilərinin səhlənkər əməli, səhvi və ya qüsuru nəticəsində yaranan maliyyə xərcləri üçün ortaya çıxmalıdır;

- məsuliyyət müqavilədə göstərilən qaydada sığortalı tərəfindən xidmətlərin göstərilməsi gedişində yaranmalıdır.

5.4.3. Xüsusi İstisnalar

5.4.3.1. Bu Bölməyə aşağıdakı iddialara görə məsuliyyət halları daxil edilmir:

- üçüncü şəxsin öz hüquqlarından imtina etməsi və ya azad edilməsindən yaranan məsuliyyət (həmin məsuliyyətin hüquqlardan imtina və ya azad edilmə olmaması hallarında da mövcudluğu sübut olunmamışdırsa);
- sığortalının, onun rəhbərinin, işçisinin yaxud sığortalının) sub-podratçısının və ya agentinin qeyri-dürüst, saxtakar hərəkətləri, cinayətkar və ya qərəzli əməlləri və ya səhvləri nəticəsində ortaya çıxan hər hansı hüquqi məsuliyyət.

6. Ümumi istisnalar.

6.1. Sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıdakı sadalananlar nəticəsində baş verən itki və ziyanlar sığortaçı tərəfindən ödənilmir:

6.1.1. terror aktı, istənilən növ müharibə, istənilən növ hərbi hərəkətlər, həmçinin manevrlər və ya digər hərbi tədbirlər, tətil, üsyan, iğtişas və s. bu kimi hallar;

6.1.2. müsadirə, həbs, müvafiq səlahiyyətli orqanın sərəncamı ilə əmlakın məhv edilməsi və ya zədələnməsi

6.1.3. istənilən formada nüvə enerjisinin təsiri.

7. Sığorta müqaviləsi

7.1. Sığorta müqaviləsinin bağlanması

7.1.1. Sığorta müqaviləsi sığortalının yazılı ərizəsi əsasında bağlanır. Ərizə sığorta müqaviləsinin ayrılmaz tərkib hissəsi və əsasını təşkil edir.

7.1.2. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı sığortaya qəbul edilən əmlaka dair riskin dərəcəsinin müəyyən edilməsi üçün əhəmiyyətli və ona məlum olan bütün hallar haqqında sığortaçıya məlumat verməlidir. Sığortalının ərizə formasında qeyd etdiyi hallar həmçinin əhəmiyyətli hallar hesab edilir. Sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra, sığortalının, sığortaçıya bilərəkdən yalan məlumatlar verməsi müəyyən edilərsə, sığortaçı müqavilənin etibarsız hesab edilməsini tələb edə bilər.

7.1.3. Sığorta müqaviləsinin bağlanması faktı sığorta qaydaları əlavə edilməklə, sığortalıya verilən sığorta şəhadətnaməsi ilə təsdiq edilir.

7.2. Sığorta müqaviləsinin tərəfləri

7.2.1. Sığortaçı

7.2.1.1. Bu qaydalara əsasən Sığortaçı “Xalq Sığorta” ASC-dir.

7.2.2. Sığortalı

7.2.2.1. Sığortalı dedikdə, aşağıdakılar başa düşülür:

- şəhadətnamədə göstəriləni kimi Sığortalı;
- hər hansı hüquqi şəxs və fəaliyyət qabiliyyətli fiziki şəxs sığortalı qismində çıxış edə bilər.
- Hüquqi məsuliyyət daşıdıqları dərəcədə, lakin iddia və ya məhkəmə işi sığortalıya qarşı qaldırılsaydı, sığortalının sığorta müqaviləsinə əsasən sahib olacağı təminat həddində:

- (i) sığortalının hər hansı direktoru, partnyoru və ya işçisi;
- (ii) sığorta etdirənin bufetinin, sosial, idman və xeyriyyə təşkilatlarının, ilkin yardım, tibbi, təhlükəsizlik, yanğın və təcili tibbi yardım xidmətlərinin hər hansı məmuru, komitə üzvü və ya könüllü köməkçisi (lakin peşəkar səviyyədə fəaliyyət göstərən tibbi praktikantlar istisna olmaqla).

8. Sığorta haqqı

8.1. Sığorta haqqı sığorta tariflərinə əsasən hesablanır.

8.2. Sığorta haqqı bir dəfəyə ödənilir və ya tərəflərin razılığına əsasən hissə-hissə ödənilə bilər.

8.3. Sığorta haqqının ödənilməsi üçün, pul vəsaitinin sığortaçının bank hesabına daxil olduğu gün hesab olunur. Hər hansı sığorta müqaviləsi üzrə ödənilmiş, yaxud ödənilməmiş sığorta haqqı sığorta sirri hesab edilir.

8.4. Müqavilədə başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta müqaviləsi sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsi üçün saat 24:00-da, lakin şəhadətnamədə göstərilmiş sığorta müddətinin başlanma tarixindən tez olmayaraq qüvvəyə minir.

8.5. Sığorta haqqının ilk hissəsi və ya onun növbəti hissəsi sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətə qədər ödənilmədikdə və ya sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulduğundan daha az məbləğdə ödənilmədikdə, sığorta müqaviləsində sığorta haqqının və ya onun növbəti hissəsinin ödəniş günü kimi nəzərdə tutulmuş tarixdən sonrakı gün saat 24:00-dan sığortaçı sığorta ödənişi vermək öhdəliyindən azad edilir.

8.5.1. Bu halda sığortaçı onun ödənilməsi üçün bu qaydaların 8.5.2-cı maddəsinin tələbini nəzərə alaraq, yazılı surətdə 15 günə qədər əlavə müddət müəyyən edə bilər.

8.5.2. Hər bir halda sığorta haqqı və ya onun razılaşdırılmış ilk hissəsi sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən 1 aydan gec olmayaraq ödənilməlidir.

8.6. Sığortalı sığorta haqqını və ya onun növbəti hissəsini sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətdə

ödəmədikdə, sığortaçı sığorta müqaviləsinə xitam verə bilər və ya birtərəfli qaydada müqavilənin icrasından imtina edə bilər.

9. Sığorta ərazisi.

9.1. Sığorta ərazisi – sığorta müqaviləsi ilə razılaşdırılmış ərazi hüddudlarında təminatda hesab olunur.

10.Sığorta müddəti

10.1. Sığorta müddəti, sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, sığorta müqaviləsinin bağlandığı gün saat iyirmi dördədən başlanır və, sığorta müqaviləsinə əsasən həmin müqavilənin qüvvədə olduğu sonuncu gün saat iyirmi dördə başa çatır.

11.Azadolma məbləği və/və ya gözləmə müddəti

11.1. Sığorta müqaviləsində şərtli və ya şərtsiz azadolma məbləği, həmçinin gözləmə müddəti Sığortalı ilə Sığortaçı arasındakı razılığa əsasən müəyyən oluna bilər.

11.2. Şərtli azadolma məbləğinin nəzərdə tutulması halında, sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi həmin məbləğdən çox olduqda, zərər məbləğindən azadolma məbləği çıxılır.

11.3. Şərtsiz azadolma məbləği nəzərdə tutulduqda, həmin məbləğ hər bir halda zərər məbləğindən çıxılır.

11.4. Şərtli gözləmə müddəti müəyyən edildikdə, sığorta hadisəsinin nəticələrinin həmin müddətə bərabər və ya ondan artıq müddətdə davam etməsi şərti ilə sığorta tələbi və ya sığorta ödənişi sığorta hadisəsinin baş verməsindən keçən həmin müddət qədər vaxt ərzində yaranan itkilərə də şamil edilir.

11.5. Sığorta müqaviləsində şərtsiz gözləmə müddəti müəyyən edildikdə, sığorta tələbi və ya sığorta ödənişi sığorta hadisəsinin baş verməsindən keçən həmin müddət qədər vaxt ərzində yaranan itkilərə şamil edilmir.

11.6. Sığorta müqaviləsi qüvvədə olduğu müddət ərzində bir neçə sığorta hadisəsi baş verdikdə azadolma məbləği və/və ya gözləmə müddəti hər bir hadisə üzrə tətbiq olunur.

12.Riskin dərəcəsinin dəyişməsi

12.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı özünə məlum olan, habelə sığortaçının yazılı surətdə tələb etdiyi və müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sığortaçıya məlumat verməlidir.

12.2. Sığortalı, qanunvericiliyə uyğun olaraq bildirilmiş hallarla bağlı sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra meydana çıxan bütün dəyişikliklər barədə sığortaçıya və ya sığortaçının adından çıxış edən sığorta vasitəçisinə məlumat verməlidir.

13.Şərikli sığorta

13.1. Şərikli sığorta bir neçə sığortaçının aralarında bağladıkları müqaviləyə müvafiq olaraq, sığorta ödənişi üzrə öhdəlikləri bölüşdürməklə sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilmiş sığorta risklərini eyni zamanda sığortalamaları ilə bağlı fəaliyyət və bununla əlaqədar yaranan münasibətlərdir.

13.2. Sığorta obyektini bir müqavilə ilə bir neçə sığortaçı tərəfindən sığortalana bilər. Bu müqavilədə hər bir sığortaçının razılaşdırılmış paylar əsasında hüquq və vəzifələrini müəyyən edən şərtlər olmalıdır.

13.3. Sığortalı qarşısında öhdəliyi öz payı miqdarında olmaqla şərikli sığortaçılardan biri sığortalı ilə münasibətdə bütün şərikləri təmsil edə bilər.

13.4. Müvafiq sığorta növü üzrə fəaliyyət göstərməyə icazəsi olmayan sığortaçı şərikli sığortada iştirak edə bilməz.

14.Sığorta müqaviləsinə əlavə və dəyişikliklərin edilməsi

14.1. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində sığortalı və sığortaçı, müqavilənin müəyyən şərtlərinin dəyişdirilməsi, həmçinin ona müəyyən əlavələr edilməsi barədə razılığa gələ bilərlər.

14.2. Sığorta müqaviləsinə edilən əlavələr və dəyişikliklər yazılı formada tərtib olunmalı və hər iki tərəfdən imzalanmalıdır.

15.Sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi

15.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda xitam verilir:

15.1.1. sığortaçı, müqavilə üzrə sığortalı qarşısında öhdəliklərini tam olaraq icra etdikdə;

15.1.2. sığortalı, sığorta haqqını sığorta müqaviləsi ilə müəyyən olunmuş qaydada və müddətdə ödəmədikdə;

15.1.3. sığortaçı Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik aktları əsasında ləğv edildikdə;

15.1.4. Qanunvericilikdə müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya sığortalı hüquqi şəxs ləğv olunduqda;

15.1.5. sığorta müqaviləsinin etibarsız hesab olunması haqqında məhkəmə tərəfindən qərar qəbul edildikdə;

15.1.6. sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda;

15.1.7. sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;

15.1.8. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan digər hallarda.

15.2. Bu qaydaların 14.1.-ci bəndində göstərilənlərə əlavə olaraq, aşağıdakı hallarda sığortaçı sığorta

müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verə bilər və artıq ödənilmiş sığorta ödənişini geri tələb edə bilər:

15.2.1. sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;

aşağıdakı hallar istisna olmaqla, sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya sığortalı hüquqi şəxs ləğv olunduqda:

15.2.2. əmlak sığortası müqaviləsinə bağlamış sığortalı sığorta müqaviləsi bağlayarkən sığortalanmış əmlakı qəbul edəcək hər hansı şəxsi təyin etmiş olduğu, habelə sığorta hadisəsi baş verəndə sığortaçının razılığı ilə onu dəyişdirmiş olduğu hallarda sığortalı fiziki şəxs vəfat edərsə, onun həmin müqavilə üzrə hüquq və vəzifələri qanunla müəyyən olunmuş vərsəlik qaydasında sığortalanmış əmlakı qəbul edən şəxsə keçir;

15.2.3. müqavilədə başqa şərtlər müəyyən edilməmişdirsə, sığortalının hüquq və vəzifələri sığorta predmeti olan miras əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə həm onun özünün, həm də sığortaçının müqavilədə rəsmiləşdirilən razılığı ilə keçir;

15.2.4. sığortalı olan hüquqi şəxs sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə yenidən təşkil edildikdə onun həmin müqavilə üzrə hüquq və vəzifələri müvafiq hüquq varisinə keçir.

15.2.5. Sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı olmayan sığorta olunan vəfat etdikdə sığortalının onun başqası ilə əvəz olunması təklifinə sığortaçı etiraz etdikdə;

15.2.6. sığortalı və ya sığortaçı sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi tələbi ilə çıxış etdikdə.

15.2.7. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə sığortalı məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmişdirsə, yaxud onun fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə məhdudlaşdırılmışdırsa, mülki məsuliyyət sığortası üzrə müqavilə məhkəmənin müvafiq qərarının qüvvəyə mindiyi andan xitam verilmiş hesab edilir, digər hallarda isə belə sığortalının hüquq və vəzifələrini onun qəyyumu və ya himayəçisi həyata keçirir.

15.3. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri:

15.3.1. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığortaçı həmin müqavilə üzrə (qrup halında sığorta zamanı isə müqavilənin hər hansı sığorta predmeti ilə bağlı sığorta haqqına mütənasib olan) sığorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxmaqla həmin müddət üçün sığorta haqlarını ona qaytarır. Sığortalının sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi ilə bağlı tələbi sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır.

15.3.2. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı -müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) qaytarır. Bu halda sığortaçı sığorta müqaviləsi üzrə (qrup halında sığorta zamanı isə müqavilənin hər hansı sığorta predmeti ilə bağlı sığorta haqqına mütənasib olan) sığorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxar bilər.

15.3.3 Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anındakı sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarına) bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqları) sığortalıya qaytarılır.

15.3.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anındakı ödənilmiş sığorta haqqından (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarından) az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu qaydaların 15.3.1-ci və 15.3.2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

16.Tərəflərin hüquq və vəzifələri

16.1. Sığortalının aşağıdakı hüquqları var:

16.1.1. sığorta hadisəsi baş verdikdə sığorta ödənişi almaq;

16.1.2. sığortaçıdan sığorta müqaviləsi üzrə öhdəliklərin icrasını tələb etmək;

16.1.3. sığortaçıdan kommersiya sirri olmayan, onun maliyyə sabitliyi ilə bağlı məlumatı istəmək;

16.1.4. sığorta müqaviləsinə əlavə və dəyişiklik etmək;

16.1.5. sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermək;

16.1.6. itirilmiş şəhadətnamənin yerinə dublikatını almaq;

16.1.7. mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hüquqlar.

16.2. Sığortalının aşağıdakı vəzifələri var:

16.2.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən, sığortaçıya sığorta riskinin qiymətləndirilməsi üçün əhəmiyyətli

olan və ona məlum olan hallar, həmçinin bu sığorta obyektı ilə bağlı bağlanmış və ya bağlanan sığorta müqavilələri haqqında məlumat verməlidir;

16.2.2. Zıyanın qarşısının alınması və azaldılması üçün bütün zəruri tədbirlər görməli, sığorta haqqını vaxtında ödəməli;

16.2.3. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı özünə məlum olan və sığortaçının müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sığortaçıya məlumat verməlidir, riskin dərəcəsinin sonradan dəyişilməsi barədə sığortaçıya məlumat verməli;

16.2.4. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı özünə məlum olan, habelə sığortaçının yazılı surətdə tələb etdiyi və müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sığortaçıya məlumat verməlidir.

16.2.5. Sığortaçı (və ya təyin edilmiş müstəqil ekspert, yaxud sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxs) sığorta hadisəsinin baş verməsi faktını təsdiq edən və (və ya) sığorta ödənişinin həcmının müəyyənləşdirilməsi üçün lazım olan sənədləri və məlumatları, sığorta hadisəsi hesab edilə bilən, araşdırılması və ya qeydə alınması tələb olunan hadisələr barədə səlahiyyətli dövlət orqanlarına belə hadisələrin baş verməsi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənədin alınması üçün yazılı sorğu verdikdən sonra sığortalıdan tələb etmək hüququna malikdir;

16.2.6. Bu qaydaların və sığorta müqaviləsinin müddəalarına riayət etmək;

16.2.7. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində sığortaçıya istehsal olunan (satılan, icra olunan) məhsulların keyfiyyətinə və istehsalat, həmçinin daşınma, saxlanma və realizasiya şəraitinə nəzarət etmək imkanını təmin etmək (Bölmə C üzrə);

16.2.8. Sığorta hadisəsi baş verdikdə:

- sığorta hadisəsinin səbəblərinin, gedişinin və nəticələrinin araşdırılması üçün zəruri bütün tədbirləri görmək;

- dərhal, lakin hər bir halda 3 gündən gec olmayaraq (istirahət və bayram günlərindən başqa) məlumat faktını təsbit etməyə imkan verən mümkün olan üsulla bu haqda Sığortaçıya və səlahiyyətli orqanlara məlumat vermək;

- Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir;

- zərərin qarşısının alınması və ya təsirinin azaldılması və zərər vurulmuş şəxslərin həyatlarının xilas edilməsi üçün bütün mümkün və məqsədəuyğun tədbirləri görmək;

- imkanı daxilində sığortaçının zərər dəymiş əmlaka (o cümlədən, torpaq sahələri və su mühiti) baxışın keçirilməsində və vurulmuş zərərin həcmının müəyyən edilməsində iştirakını təmin etmək;

- sığorta hadisələri üzrə zərərin ödənilməsinə dair tələblər irəli sürüldükdə, sığortaçıya məhkəmə və məhkəmədən kənar müdafiədə bütün mümkün dəstəyi göstərmək;

- sığorta hadisəsinin səbəblərinin, gedişinin və nəticələri, vurulmuş zərərin xarakteri və həcmi haqqında mülahizə yeritməyə imkan verən bütün mümkün məlumat və sənədləri Sığortaçıya təqdim etmək;

- sığortaçı, sığorta hadisəsi ilə bağlı həm onun, həm də sığortalının maraqlarının müdafiəsi üçün, öz vəkili və ya digər səlahiyyətli şəxsin təyin olunmasını zəruri hesab etdikdə - bu cür maraqların müdafiəsi üçün sığortaçının göstərdiyi şəxslərə etibarnamə, sığorta hadisəsi baş verdikdə sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya ünvanladığı sığorta tələbi, sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı, hər hansı dövlət orqanına məlumat verilməlidirsə, həmin orqanın hadisə barədə təqdim etdiyi müvafiq sənəd, müqavilədə və müvafiq sığorta qaydalarında nəzərdə tutulan, sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan digər zəruri sənədləri vermək. - sığortaçının razılığı olmadan, ödəniş verməmək, sığorta hadisəsi ilə bağlı ona qarşı irəli sürülən tələbləri qismən və ya tam qəbul etməmək, həmçinin bu cür tələblərin tənzimlənməsi üzrə hər hansı birbaşa və ya dolayı öhdəliklər qəbul etməmək;

- sığortalının mütəmadi ödənişlərin (renta) dayandırılmasını və ya azaldılmasını tələb etmək imkanı ortaya çıxdıqda, sığortaçıya bu haqda məlumat vermək və bu cür ödənişlərin dayandırılması və ya azaldılması üçün, bütün mümkün tədbirləri görmək.

16.2.9. Mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələr.

16.3. Sığortaçının aşağıdakı hüquqları var:

16.3.1. sığortalının bildirdiyi məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq;

16.3.2. sığorta hadisələrinin qarşısının alınması üzrə sığortalıya tövsiyələr vermək;

16.3.3. sığorta hadisəsinin səbəb və hallarını müstəqil şəkildə araşdırmaq, zəruri hallarda sığorta hadisəsi faktı üzrə səlahiyyətli orqanlara sorğu göndərmək;

16.3.4. sığorta hadisəsinin səbəb və hallarını müstəqil şəkildə araşdırmaq, zəruri hallarda sığorta hadisəsi faktı üzrə səlahiyyətli orqanlara sorğu göndərmək;

16.3.5. sığortalı, sığorta müqaviləsinin şərtlərini və bu şərtləri yerinə yetirmədikdə, sığorta müqaviləsinin icrasından birtərəfli qaydada imtina etmək və ya sığorta müqaviləsinə xitam verilməsini tələb etmək;

16.3.6. riskin dərəcəsi dəyişdikdə, sığorta müqaviləsinin şərtlərinin dəyişdirilməsini tələb etmək; sığorta hadisəsi nəticəsində vurulmuş zərərin ödənilməsinə dair sığortalının adından danışıqlar aparmaq və razılığa gəlmək;

16.3.7. sığortalının maraqlarını məhkəmədə təmsil etmək və ya digər şəkildə sığorta hadisəsi ilə bağlı Sığortalının hüquqi müdafiəsini həyata keçirmək. Sığortaçının bu hüququ onun öhdəliyi deyil.

16.3.8. Mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hüquqlar sığortaçının öz peşəkar fəaliyyəti nəticəsində sığortalı (məsuliyyət riski sığortalanan şəxs), zərər çəkmiş üçüncü şəxs və onların əmlak vəziyyəti haqqında əldə etdiyi məlumatı açıqlamaq hüququ yoxdur.

Sığorta sirrinin pozulmasına görə sığortaçı pozulmuş hüquqların növündən və xarakterindən asılı olaraq mülki qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyır.

16.4. Sığortaçının aşağıdakı vəzifələri var:

16.4.1. sığortalını sığorta qaydaları ilə tanış etməli;

16.4.2. sığorta haqqı və ya onun birinci hissəsi ödənildikdən sonra sığortalıya sığorta müqaviləsinin bağlanması üçün əsas olan sığorta şəhadətnaməsini (sığorta müqaviləsi vahid sənəd şəklində bağlanmadıqda) və sığorta qaydalarının bir nümunəsini vermək (onlar daha əvvəl sığortalıya verilməyibsə);

16.4.3. bu qaydaların və sığorta müqaviləsinin müddəalarına riayət etmək;

16.4.4. qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hallardan başqa, sığortalı şəxsin əmlak vəziyyəti, o cümlədən sığorta və sirri olan məlumatları yaymamaq (sığorta sirrini qanuni yolla əldə edən bütün şəxslər onu yaymağa və digər şəxslərə açıqlamağa görə müvafiq qanunvericiliklə nəzərdə tutulan məsuliyyət daşıyırlar);

16.4.5. Sığorta hadisəsinin baş verməsi haqqında məlumat aldıqdan sonra zərərin tənzimlənməsi ilə bağlı məsələlərin baxılmasına başlamaq, sığorta hadisəsinin hallarını aydınlaşdırmaq, sığorta aktını tərtib etmək və zərərin həcmi müəyyən etmək;

16.4.6. Sığorta hadisəsi üzrə sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi qaydası və şərtlərini nəzərə alaraq, sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan zəruri sənədlər aldıqdan sonra sığorta ödənişinin məbləğini hesablamaq və sığorta müqaviləsinin müəyyən etdiyi müddət ərzində sığorta ödənişini vermək (və ya əsas olduqda ödənişdən imtina etmək).

16.4.7. sığorta hadisəsinin baş verməsi haqqında məlumat aldıqdan sonra:

- sığorta hadisəsinin baş verdiyi yerə baxış keçirmək, sığorta aktını tərtib etmək və sığortalının təqdim etdiyi sənədlər əsasında zərərin həcmi müəyyən etmək;
- sığorta ödənişinin məbləğini hesablamaq;
- bu şərtlərlə müəyyən edilmiş müddətdə sığorta aktı və zərərin məbləğinin hesablanması əsasında sığorta ödənişini vermək.

16.4.8. Mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələr.

17. Zərərin müəyyən edilməsi və sığorta ödənişinin verilməsi:

Sığorta hadisəsinin baş verməsinə, zərərçəkənin sığorta ödənişi almaq hüququna və sığortalının (məsuliyyət riski sığortalanmış şəxsin) onu ödəmək öhdəliyinə, sığorta hadisəsi ilə dəymiş zərər və onun həcmi arasında səbəb-nəticə əlaqəsinin olmasına dair mübahisə olmadıqda, irəli sürülmüş tələblər təmin olunur və sığorta ödənişi məhkəmədən kənar qaydada verilir. Bu halda zərərin və sığorta ödənişi məbləği Sığortaçı tərəfindən vurulmuş zərərin halları və nəticələri barədə səlahiyyətli orqanların (tibb müəssisələri, tibbi-əmək ekspert komissiyaları, sosial təminat orqanları və s.) sənədləri əsasında və həmçinin çəkilməmiş xərcləri təsdiq edən arayışlar, hesablar və digər sənədlər nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Sığorta ödənişinin məbləği müəyyən edilərkən, zəruri hallarda sığortalı da dəvət oluna bilər.

Yuxarıda qeyd olunmuş sənədlərin əsasında sığortaçının, sığortalının (məsuliyyət riski sığortalanmış şəxsin) və zərərçəkənin imzaladığı ödənişə dair razılaşma tərtib olunur.

Sığortaçı, bu qaydalarda göstərilmiş sığorta hadisələrinin baş verməsi nəticəsində dəymiş faktiki zərərin müəyyən edilməsi üçün müstəqil ekspertləri cəlb edə bilər.

Sığorta müqaviləsi ilə əlaqədar ortaya çıxan hər hansı anlaşmazlıqlar, mübahisələr qarşılıqlı anlaşma yolu ilə həll edilir, əks halda bütün mübahisələrə əlaqədar məhkəmə orqanlarında baxılır.

Sığorta müqaviləsinin şərtlərini yerinə yetirmədikdə, tərəflər Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyi əsasında məsuliyyət daşıyırlar.

17.1. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün, sığortalı, sığortaçıya aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

- üçüncü şəxslərə zərərin vurulmasına səbəb olmuş sığorta hadisəsinin səbəblərini və mümkün nəticələri ehtiva edən ekspert komissiyası tərəfindən tərtib olunmuş qəza şəhadətnaməsi;
- baş vermiş hadisə ilə bağlı sığortaçıya qarşı irəli sürülmüş sığorta tələbi;
- sığorta müqaviləsi üzrə sığortaçının məsuliyyət həddinə daxil edilən sığorta hadisəsinin baş verməsi ilə bağlı ödənilməli məbləğləri ehtiva edən məhkəmə orqanının qərarı;
- sığorta şəhadətnaməsi (sığorta müqaviləsinin əsl və ya dublikatı).

17.2. Sığorta ödənişinin məbləğini aşağıdakılar daxildir:

17.2.1. Fiziki şəxsin səhhətinə zərər vurulması və ya onun ölümü halında:

- əmək qabiliyyətinin itirilməsi nəticəsində zərərçəkənin məhrum olduğu qazanc və ya dəymiş xəsarətin və

ya səhhətə digər şəkildə zərər vurulmasının nəticəsində onun azalması;

- sağlamlığın bərpası üçün tələb olunan əlavə xərclər (gücləndirilmiş qidalanma, sanatoriya-kurort müalicəsi, kənar şəxsin qulluğu, protezləşdirmə, nəqliyyat xərcləri, ödənişli tibbi xidmət xərcləri və s.);
- zərərçəkənin saxladığı və ya ondan təminat alma hüququ olan əmək qabiliyyəti olmayan şəxslərin zərərçəkənin ölümü nəticəsində məhrum olduqları qazancın hissəsi;
- işçinin aldığı əmək haqqını nəzərə alaraq məhkəmənin qərarına əsasən onun varislərinə ödəniləcək aylıq təminat (Bölmə A təminatı üzrə)
- dəfn xərcləri;
- ehtimal olunan sığorta hadisələri üzrə məhkəmə orqanlarında işlərin aparılması xərcləri.

17.2.2. Fiziki və ya hüquqi şəxsin əmlakına zərər vurulması halında:

- əmlakın məhv edilməsi və ya ona zərər vurulmasına səbəb olan birbaşa həqiqi zərər halında: əmlak tam məhv olduqda – köhnəlmə dəyəri çıxılmaqla, onun həqiqi dəyəri həcmində; qismən zərər dəydikdə - onun sığorta hadisəsinə qədər olduğu vəziyyətə qaytarılması üçün tələb olunan zəruri xərclər həcmində;
- bu hadisə sığorta hadisəsi hesab edildikdə, halların və sığortalının təqsirinin həddinin ilkin araşdırılması üçün məqsəduyğun xərclər;
- sığorta hadisələri üzrə işlərlə bağlı məhkəmə xərcləri.

17.3. Sığorta ödənişi sığorta hadisəsi üzrə bütün zəruri sənədlər alındıqdan və bütün maraqlı tərəflərlə onun məbləği razılaşdırıldıqdan və ya məhkəmənin (arbitraj məhkəməsinin) qərarı qanuni qüvvəyə mindikdən sonra Sığortaçı tərəfindən sığortalının ərizəsi və sığorta aktı əsasında 7 iş günündən gec olmayaraq (istirahət və bayram günləri xaric) ödənilməli, yaxud sığortalıya, sığorta olunana və ya faydalanan şəxsə sığorta ödənişinin verilməsindən imtina haqqında yazılı şəkildə əsaslandırılmış bildiriş təqdim etməlidir.

17.4. Şərikli sığorta zamanı - sığorta ödənişi əmlakın hər bir sığortaçı tərəfindən sığortalandığı sığorta məbləğlərinin nisbətində uyğun şəkildə bölünür.

17.5. Azadolma tətbiq olunarsa - sığorta ödənişi azadolma miqdarı çıxılmaqla verilir.

17.6. Sığorta şəhadətnaməsi üzrə sığorta ödənişlərinin ümumi miqdarı sığorta məbləğini aşma bilməz.

18.Subroqasiya

18.1. Subroqasiya, sığorta ödənişi almış şəxsin ona dəymiş zərərə görə məsuliyyət daşıyan şəxsə qarşı malik olduğu hüquqlardan və vasitələrdən həmin ödənişi vermiş sığortaçının istifadə etmək hüququdur. Faydalanan şəxsin zərərvuran şəxsə qarşı zərərin əvəzini ödəmək tələbi (iddiası) ilə bağlı hüquq əmlak sığortası üzrə sığorta ödənişini vermiş sığortaçıya subroqasiya qaydasında onun verdiyi sığorta ödənişi məbləğində keçir. Faydalanan şəxs sığorta ödənişini aldıqda subroqasiya hüququnun həyata keçirilməsi üçün özündə olan bütün lazımi sənədlərlə sığortaçını təmin etməlidir. Faydalanan şəxs zərərvuran şəxsə qarşı iddiadan və ya tələbi təmin edən hüquqlardan, yaxud lazımi sənədləri sığortaçıya verməkdən imtina etdikdə sığortaçı sığorta ödənişi verməkdən zərərvuran şəxsdən subroqasiya qaydasında ala biləcəyi məbləğ həcmində azad edilir.

18.2. Sığortaçı subroqasiya hüququndan zərərvuran şəxsin özünə və (və ya) müvafiq sığorta hadisəsi ilə bağlı risklər üzrə həmin şəxsin məsuliyyətini sığortalamış sığortaçıya, həmçinin dəyən zərərə görə sığortalı və ya faydalanan şəxs qarşısında maddi məsuliyyət daşıya bilən digər şəxsə qarşı istifadə edə bilər.

19. Ödənişdən imtinanın əsasları

19.1. Qanunvericilikdə və müqavilədə başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:

19.1.1. bu qaydaların 16.2.8-ci bəndinin üçüncü hissəsinin tələblərinə əməl edilməməsi nəticəsində, sığortaçının, hadisənin sığorta hadisəsi olub-olmamasını müəyyənləşdirmək imkanından məhrum olması;

19.1.2. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin müvafiq hadisənin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə hadisə ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;

19.1.3. sığorta müqaviləsi ilə hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;

19.1.4. sığortalının sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmi azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;

19.1.5. zərər dəymiş əmlakın sığortaçıya təqdim edilməsi ilə bağlı qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydalara riayət edilməməsinin sığortaçını zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum etməsi;

19.1.6. bu qaydaların 19.2-ci maddəsi nəzərə alınmaqla, sığorta predmeti, həmçinin sığorta olunan şəxs və (və ya) sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması;

19.1.7. müqavilə üzrə sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxsin zərərin əvəzini tam olaraq zərər dəyməsində təqsirli olan şəxsdən alması; zərərvuran zərərin əvəzini qismən ödəmiş olduqda sığorta

ödənişindən ödənilmiş məbləğ həcmində imtina edilir.

19.1.8. baş vermiş hadisənin sığorta qanunlarına və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi;

19.1.9. sığorta haqqının növbəti hər hansı bir hissəsinin müqavilədə nəzərdə tutulmuş ödənilməsi müddəti başa çatdıqdan 15 gün sonra, hər bir halda sığorta haqqı və ya onun razılaşdırılmış ilk hissəsinin sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən 1 aydan gec olmayaraq ödənilməli olduğunu nəzərə alaraq, sığortaçının müəyyən etdiyi müddətin başa çatmasından 3 gün sonra sığorta hadisəsinin baş verməsi halında sığorta haqqının müvafiq hissəsi ödənilməmiş olduqda;

19.1.10. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hallarda.

19.2. Bu qaydaların 16.2.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş məlumatların yanlışlığı sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçıya məlum olduqda və ya sığortalı yanlış məlumatların verilməsində təqsirli olmadıqda, habelə tələb olunan məlumata sığortalının cavab verməməsinə baxmayaraq sığorta müqaviləsi bağlanmış olduğu halda sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən imtina üçün yanlış məlumatın verilməsi və ya tələb olunan məlumatın verilməməsi faktına əsaslanıb bilməz.

19.3. Bu qaydaların 19.1.5-ci maddəsində müəyyən edilmiş hallarda sığortaçı zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olduqda belə, aşkar faktlarla sübut olunan həcmdə sığorta ödənişindən imtina edə bilməz.

19.4. Bu qaydalarda Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığorta hadisəsi onun baş verməsinə yönələn, sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı və (və ya) sığorta olunan hesab edilməyən faydalanan şəxsin qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi nəticəsində baş verdikdə, həmin faydalanan şəxs sığorta ödənişini almaq hüququndan məhrum olur.

20. Valyuta barəsində qeyd-şərt

20.1. Sığorta məbləği, azadolma məbləği, sığorta haqqı və sığorta ödənişləri xarici valyuta ilə göstəriləndiyi halda ödənişlər milli valyuta - Azərbaycan manatı ilə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ödəniş gününə olan rəsmi məzənnəsi ilə ödənilməlidir.

20.2. Sığorta ödənişinin hesablanması üçün əsas olan sənədlərdəki göstəricilər sığorta müqaviləsinin valyutasından fərqli olaraq Azərbaycan manatı və ya digər valyuta ilə ifadə olunduğu halda, müqavilənin valyutasına çevirmə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müvafiq sənədin tərtib olunduğu günə müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə əsasında aparılır.

21. Sığorta məbləğinin sığorta ödənişinə uyğun olaraq azalması

21.1. Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği həmin müqavilə üzrə verilmiş sığorta ödənişi həcmində azalmış hesab olunur, lakin sığorta müqaviləsi üzrə təminat qismən sığorta təminatı sayılmır.

21.2. Bu qaydaların 21.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş halda sığorta məbləğinin azalmış hissəsinə uyğun olaraq, əlavə sığorta haqqı ödənilməklə sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği bərpa edilə bilər.

22. Tərəflərin məsuliyyəti

22.1. Bu qaydaların şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımi qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

23. İş sirlərinin gizli saxlanması

23.1. Sığortaçı, sığortalıya aid öyrəndiyi və ya iş prosesində öyrənəcəyi iş sirlərini gizli saxlamadığı halda Sığortalıya dəyən maddi və ya mənəvi zərəre görə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyır.

24. Mübahisələrin həlli qaydası

24.1. Bu qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqaviləsindən irəli gələn bütün mübahisələr üzrə sığortalı maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına şikayət hüququna malikdir.

24.2. Bu qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqaviləsindən irəli gələn bütün mübahisələr ilkin olaraq danışıqlar yolu ilə pretenziya qaydasında, tərəflər arasında razılığa gəlinmədiyi təqdirdə isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq məhkəmələr vasitəsilə həll edilir.

Xalq Sığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

İşə götürənin məsuliyyət sığortası üzrə tarif dərəcələrinin əsaslandırılması

Tarif dərəcələri əsaslandırılarkən əvvəlcə netto-dərəcələr hesablanır. Netto-dərəcələrin hesablanması aşağıdakı məlumatlardan istifadə edilir:

1. Sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı(q)-0,01;
2. Bir sığorta müqaviləsi üzrə orta sığorta məbləği(S_o) – 140 000 AZN;
3. Bir sığorta hadisəsi üzrə orta sığorta ödənişi($S_ö$)-30 000 AZN;
4. Bağlanılacaq sığorta müqavilələrinin sayı(n) - 300.

T_n , $T_ə$ və T_r ilə müvafiq olaraq netto-dərəcəni, onun əsas hissəsini və risk üstəliyini işarə edək. Netto-dərəcənin əsas hissəsi 100 manat sığorta məbləğinə uyğun olaraq aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_ə = 100 * q * S_ö / S_o = 100 * 0,01 * 30\,000 / 140\,000 = 0,21 \text{ AZN}$$

Risk üstəliyini hesablamaq üçün təminat ehtimalını 0,98 götürək. Bu halda həmin ehtimala uyğun əmsal $a=2$ olur. Risk üstəliyi aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_r = 1,2 * T_ə * a * ((1-q)/(nq))^{1/2} = 1,2 * 0,21 * 2 * ((1-0,01)/(300*0,01))^{1/2} = 0,3 \text{ AZN}$$

$$T_n = T_ə + T_r = 0,21 + 0,3 = 0,51 \text{ AZN}$$

Tarif dərəcəsinin strukturu: netto-dərəcə - 70%, yüklənmə - 30%. O cümlədən, işlərin aparılması xərcləri - 28%, tarif mənfəəti - 2%.

Brutto-dərəcəni T_b ilə işarə edək. Onda brutto-dərəcənin hesablanması düsturuna əsasən

$$T_b = T_n / (1-f) = 0,51 / (1-0,3) = 0,73 \text{ AZN}$$

İşin xüsusiyyətindən, işçilərin sayından və s. amillərdən asılı olaraq baza tarif dərəcəsinə azaldıcı və artırıcı əmsallar tətbiq edilir. Ona görə də, yekun tarif dərəcəsi 0,1% - 8% aralığında dəyişir.

Üçüncü şəxslər qarşısında mülki məsuliyyət sığortası üzrə tarif dərəcələrinin əsaslandırılması

Tarif dərəcələri əsaslandırılarkən əvvəlcə netto-dərəcələr hesablanır. Netto-dərəcələrin hesablanması aşağıdakı məlumatlardan istifadə edilir:

1. sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı(q)-0,02;
2. bir sığorta müqaviləsi üzrə orta sığorta məbləği(S_o) – 180 000 AZN;
3. bir sığorta hadisəsi üzrə orta sığorta ödənişi($S_ö$)-32 000 AZN;
4. bağlanılacaq sığorta müqavilələrinin sayı(n) - 380.

T_n , $T_ə$ və T_r ilə müvafiq olaraq netto-dərəcəni, onun əsas hissəsini və risk üstəliyini işarə edək. Netto-dərəcənin əsas hissəsi 100 manat sığorta məbləğinə uyğun olaraq aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_ə = 100 * q * S_ö / S_o = 100 * 0,02 * 32\,000 / 180\,000 = 0,36 \text{ AZN}$$

Risk üstəliyini hesablamaq üçün təminat ehtimalını 0,98 götürək. Bu halda həmin ehtimala uyğun əmsal $a=2$ olur. Risk üstəliyi aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_r = 1,2 * T_ə * a * ((1-q)/(nq))^{1/2} = 1,2 * 0,36 * 2 * ((1-0,02)/(380*0,02))^{1/2} = 0,31 \text{ AZN}$$

$$T_n = T_ə + T_r = 0,36 + 0,31 = 0,67 \text{ AZN}$$

Tarif dərəcəsinin strukturu: netto-dərəcə - 70%, yüklənmə - 30%. O cümlədən, işlərin

aparılması xərcləri - 28%, tarif mənfəəti - 2%.

Brutto-dərəcəni T_b ilə işarə edək. Onda brutto-dərəcənin hesablanması düsturuna

əsasən

$$T_b = T_n / (1-f) = 0,67 / (1-0,3) = 0,96 \text{ AZN}$$

İş yerinin yerləşdiyi ərazidən, işin xüsusiyyətindən və s. amillərdən asılı olaraq baza tarif dərəcəsinə azaldıcı və artırıcı əmsallar tətbiq edilir. Ona görə də, yekun tarif dərəcəsi 0,1% - 2,5% aralığında dəyişir.

Məhsula görə məsuliyyət sığortası üzrə tarif dərəcələrinin əsaslandırılması

Tarif dərəcələri əsaslandırılarkən əvvəlcə netto-dərəcələr hesablanır. Netto-dərəcələrin hesablanmasında aşağıdakı məlumatlardan istifadə edilir:

1. sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı(q)-0,01;
2. bir sığorta müqaviləsi üzrə orta sığorta məbləği(S_o) – 100 000 AZN;
3. bir sığorta hadisəsi üzrə orta sığorta ödənişi($S_ö$)-20 000 AZN;
4. bağlanılacaq sığorta müqavilələrinin sayı(n) - 300.

T_n , $T_ə$ və T_r ilə müvafiq olaraq netto-dərəcəni, onun əsas hissəsini və risk üstəliyini işarə edək. Netto-dərəcənin əsas hissəsi 100 manat sığorta məbləğinə uyğun olaraq aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_ə = 100 * q * S_ö / S_o = 100 * 0,01 * 20\,000 / 100\,000 = 0,2 \text{ AZN}$$

Risk üstəliyini hesablamaq üçün təminat ehtimalını 0,98 götürək. Bu halda həmin ehtimala uyğun əmsal $a=2$ olur. Risk üstəliyi aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_r = 1,2 * T_ə * a * ((1-q)/(nq))^{1/2} = 1,2 * 0,2 * 2 * ((1-0,01)/(300 * 0,01))^{1/2} = 0,28 \text{ AZN}$$

$$T_n = T_ə + T_r = 0,2 + 0,28 = 0,48 \text{ AZN}$$

Tarif dərəcəsinin strukturu: netto-dərəcə - 70%, yüklənmə - 30%. O cümlədən, işlərin

aparılması xərcləri - 28%, tarif mənfəəti - 2%.

Brutto-dərəcəni T_b ilə işarə edək. Onda brutto-dərəcənin hesablanması düsturuna

əsasən

$$T_b = T_n / (1-f) = 0,48 / (1-0,3) = 0,69 \text{ AZN}$$

Məhsulun növü, istehsal qaydaları və s. amillərdən asılı olaraq baza tarif dərəcəsinə azaldıcı və artırıcı əmsallar tətbiq edilir. Ona görə də, yekun tarif dərəcəsi 0,1% - 4,4% aralığında dəyişir.

Peşə məsuliyyətinin sığortası üzrə tarif dərəcələrinin əsaslandırılması

Tarif dərəcələri əsaslandırılarkən əvvəlcə netto-dərəcələr hesablanır. Netto-dərəcələrin hesablanmasında aşağıdakı məlumatlardan istifadə edilir:

1. sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı(q)-0,02;
2. bir sığorta müqaviləsi üzrə orta sığorta məbləği(S_o) – 120 000 AZN;
3. bir sığorta hadisəsi üzrə orta sığorta ödənişi($S_ö$)-24 000 AZN;
4. bağlanılacaq sığorta müqavilələrinin sayı(n) - 300.

T_n , $T_ə$ və T_r ilə müvafiq olaraq netto-dərəcəni, onun əsas hissəsini və risk üstəliyini işarə edək. Netto-dərəcənin əsas hissəsi 100 manat sığorta məbləğinə uyğun olaraq aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_{\text{ə}} = 100 \cdot q \cdot S_{\text{ö}} / S_{\text{o}} = 100 \cdot 0,02 \cdot 24\,000 / 120\,000 = 0,4 \text{ AZN}$$

Risk üstəliyini hesablamaq üçün təminat ehtimalını 0,98 götürək. Bu halda həmin ehtimala uyğun əmsal $a=2$ olur. Risk üstəliyi aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_r = 1,2 \cdot T_{\text{ə}} \cdot a \cdot ((1-q)/(nq))^{1/2} = 1,2 \cdot 0,4 \cdot 2 \cdot ((1-0,02)/(300 \cdot 0,02))^{1/2} = 0,39 \text{ AZN}$$

$$T_n = T_{\text{ə}} + T_r = 0,4 + 0,39 = 0,79 \text{ AZN}$$

Tarif dərəcəsinin strukturu: netto-dərəcə - 70%, yüklənmə - 30%. O cümlədən, işlərin aparılması xərcləri - 28%, tarif mənfəəti - 2%.

Brutto-dərəcəni T_b ilə işarə edək. Onda brutto-dərəcənin hesablanması düsturuna əsasən

$$T_b = T_n / (1-f) = 0,79 / (1-0,3) = 1,13 \text{ AZN}$$

Sığorta olunanın təcrübəsi, peşə fəaliyyəti və s. amillərdən asılı olaraq baza tarif dərəcəsinə azaldıcı və artırıcı əmsallar tətbiq edilir. Ona görə də, yekun tarif dərəcəsi 0,1% - 3% aralığında dəyişir.